

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 196/2014-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti A., spol. s r. o., zastúpenej advokátkou JUDr. Danicou Holováčovou, Poštová 14, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb 49/2011 a jeho uznesením z 23. januára 2012, postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 29/2012 a jeho uznesením z 3. mája 2012 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo 1/2013 a jeho uznesením z 31. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti A., spol. s r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti A., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“ alebo „obchodná spoločnosť“, v prevzatých textoch aj „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb 49/2011 a jeho uznesením z 23. januára 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 29/2012 a jeho uznesením z 3. mája 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo 1/2013 a jeho uznesením z 31. januára 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že spoločníci sťažovateľky ako žalobcovia sa žalobným návrhom v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 Cb/49/2011 domáhajú vydania rozhodnutia, aby bolo sťažovateľke uložené umožniť im nahliadnuť do všetkých dokladov obchodnej spoločnosti (sťažovateľky), a to za účasti znalca z odboru ekonomiky a účtovníctva. V priebehu uvedeného konania sťažovateľka ako žalovaná navrhla, aby bolo toto konanie v zmysle § 109 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) prerušené, keďže v iných konaniach sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. V týchto iných konaniach sa žalobcovia domáhajú zrušenia ich účasti v obchodnej spoločnosti (sťažovateľky).

Okresný súd napadnutým uznesením návrh sťažovateľky na prerušenie konania zamietol. Okrem iného uviedol, že skutočnosť, že sa vedie konanie o zrušenie účasti spoločníka v spoločnosti, nie je dôvodom na to, aby spoločník nemohol realizovať svoje základné kontrolné oprávnenia, v tomto prípade právo nazeráť do podkladov obchodnej spoločnosti. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie.

Krajský súd napadnutým uznesením uznesenie okresného súdu potvrdil. Svoje rozhodnutie odôvodnil najmä tým, že „Niet teda pochyb o tom, že uvedené konania sa týkajú tých istých účastníkov a skutkovo aj spolu súvisia. Odvolací súd však súhlasí so záverom súdu prvého stupňa, že rozhodnutie o návrhu na umožnenie navrhovateľov nahliadnuť do dokladov žalovanej spoločnosti nie je závislé na rozhodnutí v konaniach, v ktorých sa rozhoduje o ich návrhu na zrušenie ich účasti v tejto spoločnosti. Argumentácie odporcu v podanom odvolaní môžu mať význam pre rozhodovanie súdu o podanom návrhu na umožnenie nahliadnuť do dokladov spoločnosti, ale výsledok konania o tejto podanej žalobe nie je závislý na výsledku rozhodovania v konaniach pod sp. zn. 8 Cb/65/2010 a 11 Cb/63/2010. Skutočnosti, o ktoré odporca opiera svoj návrh na prerušenie konania, treba posúdiť aj z pohľadu, či opatrenie, aké súd prijme v zmysle ust. § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p., nebude na ujmu ústavného práva účastníka, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov tak, ako to je zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Pri úvahe o tom, či sa konanie pri fakultatívnej možnosti, aká vyplýva z ust. § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. preruší, alebo či súd prijme iné vhodné opatrenia, treba mať na zreteli okolnosti konkrétneho prípadu. K prerušeniu konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. súd môže pristúpiť vtedy, ak prebieha iné konanie, v ktorom je riešená alebo má byť riešená otázka, ktorá môže mať význam pre jeho rozhodnutie a ktorú by si inak mohol predbežne vyriešiť sám (§ 135 ods. 2 O. s. p.).

Odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvého stupňa v tom, že konania o zrušenie účasti navrhovateľov v spoločnosti odporcu nie sú takými, pre ktoré by bolo potrebné toto konanie prerušiť. Nebol preto dôvod pre realizáciu fakultatívnej možnosti na prerušenie tohto konania. Využitie postupu podľa § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. by v danej veci bolo na ujmu ústavného práva účastníka konania na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Ak odvolateľ poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 4 Obo/163/2008 z 28.4.2009, odvolací súd je toho názoru, že predmetná vec vychádza z odlišných skutkových základov. V označenej veci NS SR išlo o súvisiace konanie týkajúce sa vylúčenia spoločníka zo spoločnosti. Konanie o vylúčenie spoločníka z hmotnoprávneho hľadiska je založené na posúdení skutočnosti aké má na mysli ust. § 149 Obch. zák. (porušovanie závažným spôsobom povinnosti spoločníka), čo je odlišným od posudzovania skutočnosti

podľa § 148 ods. 1 Obch. zák. Preto názor vyslovený NS SR v uznesení 4Obo/163/2008 nie je pre danú vec aplikovateľným.“.

Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol ako neprípustné. Podľa názoru najvyššieho súdu *«Treba prisvedčiť dovolateľovi, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj právo na zodpovedajúce odôvodnenie rozsudku. Bližšiu úpravu ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu obsahuje Občiansky súdny poriadok, ktorý vo svojich ustanoveniach predpokladá aj možnosť vzniku určitých procesných pochybení súdu v občianskom súdnom konaní. V nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky týchto pochybení upravuje Občiansky súdny poriadok aj predpoklady a podmienky, za ktorých možno v dovolacom konaní napraviť procesné nesprávnosti konania na súdoch nižších stupňov. Najzávažnejším procesným vadám konania, ktorú sú taxatívne vymenované v § 237 O. s. p., pripisuje Občiansky súdny poriadok osobitný význam – vady tejto povahy považuje za okolnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania (§ 237 O. s. p.) a zároveň tiež za prípustný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. a) O. s. p.). Aj niektorým ďalším procesným vadám konania, ktoré nedosahujú stupeň závažnosti procesných väd v zmysle § 237 O. s. p. pripisuje Občiansky súdny poriadok význam. Iné vady, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, na rozdiel od procesných väd vymenovaných v § 237 O. s. p., považuje síce za relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b) O. s. p.), nie však za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania. Nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, podľa dovolacieho súdu, nie je procesnou chybou, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p.*

Uvedený záver je obsiahnutý už v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 111/1998 [časť právnej vety „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b) O. s. p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“]. Z tohto judikátu vychádza ustálená rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorá považuje nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu za vadu konania, ktorá môže

zakladať dôvodnosť dovolania, nie však jeho prípustnosť podľa § 237 O. s. p. O aktuálnosti uvedeného judikátu svedčí okrem iných aj nedávne uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. novembra 2011 sp. zn. IV. ÚS 481/2011, podľa ktorého uvedený právny názor k výkladu § 237 písm. f) O. s. p. považuje z ústavného hľadiska za akceptovateľný a neporušujúci základné práva sťažovateľa, ale aj rozhodnutia senátov občianskoprávneho kolégia (napr. 1 Cdo 140/2009, 3 Cdo 69/2010, 3 Cdo 148/2009, 4 Cdo 310/2009) a senátov obchodnoprávneho kolégia (napr. sp. zn. 3 Obdo 53/201 z 29. februára 2012, sp. zn. 3 Obdo 3/11 z 30. novembra 2011 alebo sp. zn. 3 Obdo 13/2012 z 26. apríla 2012).

Vzhľadom na uvedené dovolací súd nemal dôvod odchyliť sa z ustálenej praxe v rozhodovaní a vychádzajúc z uvedeného judikátu, dospel k záveru, že vytýkanú vadu rozhodnutia odvolacieho súdu – nedostatočné odôvodnenie, by mohol prihliadnuť len vtedy, ak by bolo dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu prípustné z iného dôvodu.

Dovolací súd však nesúhlasí ani s tvrdením dovolateľa, že dovolanie trpí nedostatočnosťou a nezrozumiteľnosťou odôvodnenia. Treba prisvedčiť odvolaciemu súdu, že argumenty uvádzané žalovaným v odvolaní (ktoré v podstate opakuje aj dovolaní) môžu byť významné pri rozhodovaní vo veci samej, sú však bez významu pri rozhodovaní o tom, či konanie má byť prerušené alebo nie. Nemožno preto odvolaciemu súdu vytknúť, že sa uvedenými argumentmi podrobnejšie nezaoberal. Odvolací súd dostatočným, spôsobom v rozhodnutí vysvetlil, prečo považuje rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorý konanie neprerušil za správne. Prípadný vecne nesprávny právny záver k uvedenej otázke a z neho rezultujúce nesprávne rozhodnutie odvolacieho súdu môže zakladať dôvodnosť dovolania podľa § 242 ods. 2 písm. c) O. s. p., nie však jeho prípustnosť. Predmetom vecného preskúmania dovolacím súdom môže byť len, ak by dovolanie vo veci bolo prípustné z iného dôvodu...

K úvahám žalovaného (sťažovateľky, pozn.) o tom, komu má súd poskytovať právnu ochranu, dovolací súd len poznamenáva, že ju má poskytovať obom procesným stranám v zákonom stanovenom rozsahu. Tým, že súd konanie neprerušil neposkytol žiadnej z procesnej strán nepatriacu výhodu na úkor práv druhej procesnej strany. Len čo sa konanie začalo, je úlohou súdu i bez ďalších návrhov postupovať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá (§ 100 ods. 1 O. s. p.). Uvedené ustanovenie vyjadruje jednu zo zásad občianskeho civilného procesu – zásadu oficiality. Znamená, že

povinnosťou súdu je pokračovať v začatom konaní, zistiť všetky skutočnosti potrebné pre rozhodnutie a z nich vyvodiť skutkový a právny záver a vo veci rozhodnúť. Uvedený cieľ musí dosiahnuť vlastnou procesnou činnosťou.

Ustanovenie § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. umožňuje, aby súd konanie prerušil a vyčkal na výsledok iného konania, v ktorom sa má vyriešiť otázka, ktorá môže mať význam aj pre jeho rozhodnutie. Ide o tzv. fakultatívne prerušenie konania, to znamená prerušenie konania, ktoré nie je pre konanie nevyhnutné. Dôvodom pre takýto postup je predovšetkým otázka hospodárnosti konania. Prerušenie konania je tu na úvahe vec prejednávajúceho súdu a je upravené len ako procesná možnosť tohto súdu, nie však jeho povinnosť. Súd má najskôr zvážiť možnosť iných vhodných opatrení a až keď tieto zlyhajú, môže konanie prerušiť. Výber vhodného opatrenia (napr. spojenie vecí, prerušenie konania, vyriešenie predbežnej otázky) slúžiaceho účelu racionálnej organizácie postupu pri vedení príslušného konania má súd podriaďovať aj zákonnej požiadavke rýchlej a účinnej ochrany práv účastníkov v súdnom konaní (§ 6 O. s. p.) a spomedzi viacerých opatrení použiť to, ktorým sa ochrana práv účastníkov konania zabezpečí čo najrýchlejšie a najúčinnejšie. Z uvedených dôvodov treba považovať prerušenie konania vo všeobecnosti skôr za výnimku ako pravidlo.» Najvyšší súd neidentifikoval ani iné dôvody prípustnosti dovolania (osobitne skúmal otázku zaujatosti predsedu senátu krajského súdu).

Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľky s tým, že konanie vo veci samej nebolo prerušené a že sa okresný súd, krajský súd ani najvyšší súd nedostatočne vysporiadali s jej tvrdeniami uvedenými v procesných návrhoch.

Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažovateľka odôvodňuje svoje tvrdenie o porušení ňou označeného základného práva tým, že „prvostupňový súd sa opomenul vyjadriť k dôvodom, ktoré mu boli z jeho činnosti (súdne konanie 8 Cb/65/2010) a z písomného podania sťažovateľa zo dňa 22. 08. 2011 známe. Toto písomné podanie obsahovalo argumenty sťažovateľa, ktoré poukazovali na nekalé obchodné praktiky žalobcov, na zakladanie obchodných spoločností žalobcov s rovnakým predmetom činnosti ako má žalovaná spoločnosť, ako aj na ďalšie podstatné skutočnosti, ktoré boli významné pre posúdenie možnosti prerušenia konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. Navzdory

prezentovaniu týchto faktov sťažovateľom, prvostupňový súd nepovažoval za potrebné sa s týmito vecne relevantnými a dostatočne konkrétnymi argumentmi právne korektným spôsobom vyrovnáť.“.

Sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovateľka odôvodnila tým, že «postup Krajského súdu... ako súdu odvolacieho nebol... natolko správny, aby bolo možné uvažovať o neexistencii vady konania v podobe nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia, ktorá sa premieta v porušení čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Uznesenie... vykazovalo a stále vyказuje znaky neopodstatnenosti a arbitrárnosti, čo v konečnom dôsledku zakladá vadu konania v podobe nepreskúmateľnosti predmetného uznesenia.

V predmetnom uznesení... sa na strane 4 konštatuje, že „Niet teda pochyb o tom, že uvedené konania sa týkajú tých istých účastníkov a skutkovo aj spolu súvisia.“. Následne odvolací súd súhlasil s názorom prvostupňového súdu, v zmysle ktorého rozhodnutie o návrhu na umožnenie navrhovateľov nahliadnuť do dokladov žalovanej spoločnosti nie je závislé na rozhodnutí v konaniach, v ktorých sa rozhoduje o ich návrhu na zrušenie ich účasti v tejto spoločnosti. Následne však odvolací súd priznáva, že argumentácie odporcu v rámci odvolania môžu mať význam pre rozhodovanie súdu o podanom návrhu na umožnenie nahliadnuť do dokladov spoločnosti, ale výsledok konania o tejto podanej žalobe nie je závislý na výsledku rozhodovania v konaniach pod sp. zn. 8 Cb/65/2010 a 11 Cb/63/2010.

Otázne však je, na základe čoho sa odvolací súd uchýlil k tomuto konštatovaniu. Okrem stotožnenia sa s názorom prvostupňového súdu neuviedol odvolací súd žiadne argumenty, ktoré by (priamo, alebo nepriamo) vyvracali, alebo aspoň spochybňovali silu argumentov sťažovateľa.

Na strane 5 predmetného uznesenia uviedol odvolací súd tézu, podľa ktorej je potrebné posúdiť, či prerušenie konania nebude na ujmu ústavného práva účastníka, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Na druhej strane však už samotné vyrovnanie sa odvolacieho súdu s týmito úvahami obsiahnuté v odôvodnení absentuje, nevedno teda, ako by podľa názoru súdu mohlo ovplyvniť

prerušenie konania právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Takéto dôvodenie nie je možné považovať za argumentáciu, ktorá by napĺňala základné požiadavky v zmysle štandardov utvorených v rámci rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva. Sťažovateľ na tomto mieste nevytýka relevantnosť tejto tézy, ale poukazuje na nekonkrétnosť prameniacy v abstraktnosti. V dôsledku vyššie uvedeného sa preto nemôže jednáť o argument v pravom slova zmysle.

V zmysle týchto skutočností sa javí odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu za vecne nesprávne a postihnuté vadou, ktorá zakladá nepreskúmatelnosť rozhodnutia... nestačí aby všeobecný súd na argument účastníka konania iba formálne reagoval, ale musí sa s ním vyrovnáť dostatočne a v prípade, ak tento argument odmietne, musí dostatočným spôsobom uviesť, prečo ho považuje za nesprávny, t. j. musí ho vyvrátiť.».

Sťažovateľka taktiež tvrdí, že v podanom odvolaní proti uzneseniu okresného súdu poukázala «na podobný prípad o ktorom rozhodol Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 4 Obo/163/2008 zo dňa 28. 04. 2009, presnejšie sa jedná o právny názor Najvyššieho súdu SR, v zmysle ktorého rozhodnutie vo veci vylúčenia spoločníka zo spoločnosti môže mať význam pre rozhodnutie súdu v konaní o určenie povinnosti umožniť žalobcovi nahliadnutie do účtovných dokladov spoločnosti žalovaného, a teda je dôvod na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. Naproti tomu odvolací súd prezentoval názor, podľa ktorého vyššie uvedený judikát nie je pre danú vec aplikovateľný, poukazujúc na ust. § 149 obchodného zákonníka (porušovanie závažným spôsobom povinností spoločníka). Sťažovateľ je však naďalej presvedčený, že ak by súd dôkladne zvážil všetky vecné argumenty podané ním v odvolacom konaní (odvolanie zo dňa 20. 02. 2012, doplnenie odvolania zo dňa 26. 03. 2012), ako aj prezentované v prvostupňovom konaní, má aj vyššie citovaný judikát svoje uplatnenie v konkrétnom prípade.

Práve podania sťažovateľa poukazujú na tendenčnosť úkonov žalobcov a na ich vážne porušovanie povinností z pozície spoločníkov. Sťažovateľ je toho názoru, že odchýlenie sa od judikatúry Najvyššieho súdu SR v kombinácii s nevysporiadaním sa s argumentmi účastníka (sťažovateľa) zo strany súdu a tým spôsobenú arbitrárnosť súdneho rozhodnutia spôsobuje porušenie ústavného práva čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1

Dohovoru. Podobné závery si utvoril aj Ústavný súd SR vo svojom náleze zo dňa 30. 01. 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012-32: „Z ústavnej kompetencie súdov interpretovať a aplikovať zákony vyplýva aj ich oprávnenie dopĺňať a rozvíjať existujúcu judikatúru týkajúcu sa relevantných právnych otázok v prerokovaných veciach. Prípadné odchýlenie sa súdu od existujúcej skoršej judikatúry v konkrétnom prípade by mohlo predstavovať zásah do základných práv a slobôd účastníka konania len za predpokladu, že by bolo dôsledkom arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti súdneho rozhodnutia v prerokovávanej veci.“».

Z uvedených dôvodov sťažovateľka zastáva názor „že predmetné rozhodnutie krajského súdu sa javí ako neodôvodnené, svojvoľné a predčasne vydané“.

Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka spochybňuje záver najvyššieho súdu o tom, že nedostatočné odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia nie je takou vadou, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania (odňatie možnosti konať pred súdom), ale môže byť takou vadou, ktorá by odôvodňovala prípustné dovolanie s odvolaním sa na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 139/2011 z 12. októbra 2011, z ktorého má vyplývať opak. Sťažovateľka ďalej tvrdí, že ani najvyšší súd sa „nevyjadril ku konkrétnym okolnostiam uvedeným v podaniach sťažovateľa, pričom sa uchýlil len k mechanickému prepisu už raz vyvedených záverov súdu nižšieho stupňa“, a z toho dôvodu mal aj najvyšší súd porušiť jej označené základné právo.

Sťažovateľka ďalej bez bližšieho ozrejmeneia v sťažnosti uvádza pod označením „Iné právne významné skutočnosti“ toto: „Zároveň si dovoľujeme poukázať aj na tú skutočnosť, že na základe Nálezu Ústavného súdu SR, číslo: I. ÚS 616/2012-31 zo dňa 27. 03. 2013, bola konajúca zákonná sudkyňa JUDr. Silvia Šviderská uznesením Krajského súdu v Prešove č. k.: 4 Ncb/4/2013-574 zo dňa 09. 07. 2013 vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn.: 8 Cb/65/2010, kde sú účastníkmi konania totožné osoby. Zároveň sa zákonná sudkyňa JUDr. Silvia Šviderská nechala vylúčiť aj z prejednávania a rozhodovania veci Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp. zn.: 8 Cb/49/2011, z čoho sa dá vyvodzovať, že aj pri rozhodovaní v danej

právnej veci sp. zn.: 8 Cb/49/2011 bola zaujatá.“ Sťažovateľka ale uvedené tvrdenie nepoužíva na spochybnenie ústavnej udržateľnosti niektorého z napadnutých uznesení.

Z uvedených dôvodov podala sťažovateľka sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou navrhuje, aby ju ústavný súd prijal na ďalšie konanie a rozhodol, že napadnutým uznesením okresného súdu, napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté uznesenie okresného súdu, napadnuté uznesenie krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a aby vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň sa domáha, aby ústavný súd uložil najvyššiemu súdu uhradiť jej trovy konania pred ústavným súdom (špecifikované podaním sťažovateľky z 2. septembra 2013).

Ústavný súd považuje za dôležité uviesť, že sťažovateľka v petite sťažnosti síce namieta porušenie základného práva „*na súdnu ochranu zaručené(ho) čl. 46 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*“, ale ústavný súd považuje uvedené za zjavnú chybu v písaní, keďže aj vzhľadom na obsah sťažnosti vychádza z toho, že sťažovateľka namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Okrem toho sťažovateľka navrhuje, aby „*v prípade, že podaná sťažnosť bude prijatá na ďalšie konanie,... bola odložená vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu... a zákonnej sudkyňi bolo uložené vo veciach 8 Cb 65/2010 a 8 Cb 49/2011 vykonať len úkony, ktoré neznesú odklad, a nerozhodnúť vo veci do rozhodnutia Ústavného súdu o sťažnosti*“.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd rozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Proti namietanému postupu a uzneseniu okresného súdu mohla sťažovateľka podať odvolanie (čo aj využila), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

Z už uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike (princíp subsidiarity) vyplýva, že ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho

rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Z týchto hľadísk ústavný súd preskúmal sťažnosť sťažovateľky namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd v celom rozsahu zotrváva na svojej konštantnej judikatúre, podľa ktorej súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, a to s ohľadom na to, o aké rozhodnutie ide (meritórne alebo procesné) a v akom štádiu súdneho konania je rozhodnutie vydané. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05, III. ÚS 25/06, IV. ÚS 301/09, IV. ÚS 402/2013).

V súvislosti s uznesením o prerušení konania je potrebné tiež dodať, že ide o uznesenie vydané podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP, ktorým sa nerozhoduje o právach a povinnostiach účastníkov sporu vo veci samej. Podľa uvedeného ustanovenia je všeobecný súd oprávnený konanie prerušiť a účastník konania nemá procesný nárok na prerušenie konania v ustanovených prípadoch. Predmetné ustanovenie upravuje prípady fakultatívneho prerušenia konania v špecifikovaných situáciách. Všeobecný súd v prípadoch vymedzených v predmetnom ustanovení nie je povinný prerušiť konanie – je vecou úvahy všeobecného súdu, aký postup zvolí [možnosť prerušenia konania, prípadne iné vhodné opatrenie (m. m. IV. ÚS 332/2012)]. Ústavný súd sa nenachádza v sústave všeobecných súdov, neposudzuje výklad zákonov a podzákonných úprav ani zákonnosť a optimálnosť postupu okresného súdu pri posudzovaní dôvodnosti prerušenia konania a taktiež nie je ani nadriadeným súdom okresnému súdu ani krajskému súdu (m. m. I. ÚS 558/2013, III. ÚS 84/2011, III. ÚS 466/2011). Z toho dôvodu je takéto uznesenie iba výnimočne spôsobilé zasiahnuť do základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Okrem toho, čo sa týka otázky prerušenia konania, je potrebné vychádzať z toho, že okresný súd vykonal voľbu medzi viacerými do úvahy prichádzajúcimi procesnými postupmi a tento zákonom dovolený procesný postup treba posudzovať podľa situácie, ktorá existovala v čase, keď sa realizoval, a k posúdeniu ktorej majú v zásade lepšie predpoklady všeobecné súdy než ústavný súd, odhliadnuc od princípu subsidiarity, ktorým sa riadi jeho vzťah ku všeobecným súdom a ktorému viac zodpovedá, aby ústavný súd, pokiaľ to nie je nevyhnutné, sám neposudzoval vhodnosť alebo účelnosť zvoleného procesného postupu. To však ešte neznamená, že táto voľnosť je bez obmedzenia a ústavným súdom nekontrolovateľná. Aj § 109 ods. 2 písm. c) OSP tak ako napokon každé zákonné ustanovenie sa totiž musí vykladať a uplatňovať v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Keďže zo žiadneho ustanovenia ústavy nemožno vyvodit', že prerušením konania jeho účastník stráca právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, všeobecný súd sa musí pri uplatňovaní procesného postupu o prerušení konania riadiť i požiadavkou, ktorá je upravená v tomto článku ústavy a ktorá ukladá povinnosť prijať príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie napadnutej veci bez

zbytočných prietáhov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote, aj keď prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, ešte nepominula (napr. II. ÚS 30/2013, IV. ÚS 221/03, IV. ÚS 19/04, II. ÚS 393/06).

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd svoje rozhodnutie – berúc na zreteľ už uvedený rozsah skúmania napadnutého uznesenia krajského súdu ústavným súdom – odôvodnil ústavne konformným spôsobom. Krajský súd sa v napadnutom uznesení vysporiadal s otázkou zásadného významu vo vzťahu k sťažovateľkou navrhovanému prerušeniu konania podľa § 109 ods. 2 OSP, a to otázkou, či rozhodnutie o návrhu na umožnenie žalobcov nahliadnuť do dokladov žalovanej spoločnosti nie je závislé na rozhodnutí v konaniach, v ktorých sa rozhoduje o ich návrhu na zrušenie ich účasti v tejto spoločnosti (výsledok iných konaní neovplyvní výsledok konania o veci samej). Rozhodnutie krajského súdu o potvrdení uznesenia okresného súdu je taktiež vo výsledku nepochybne priaznivejšie pre základné právo na rozhodnutie bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd sa preto nemohol stotožniť ani s námietkou sťažovateľky, že krajský súd nevysvetlil dôvod, prečo by neprerušenie konania malo byť priaznivejšie pre základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľka krajskému súdu vyčíta, že sa v napadnutom uznesení dostatočne nevysporiadal s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 163/2008 z 28. apríla 2009 a odchyľil sa tak od predchádzajúcej rozhodovacej činnosti. Podľa názoru ústavného súdu sa krajský súd aj s touto námietkou vysporiadal, keď uviedol odlišnosti ním prerokovanej veci od uvedeného uznesenia najvyššieho súdu (iný druh súvisiaceho konania). Nad rámec uvedeného považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že je to súd konajúci vo veci samej, ktorého úlohou je posúdiť vhodnosť prerušenia konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP, a preskúmanie vhodnosti využitia práve tohto (a nie iného) procesného postupu v inštančnom postupe je z povahy veci obmedzené (ako to vo výsledku vyplýva aj zo sťažovateľkou uvedeného uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 163/2008 z 28. apríla 2009).

Sťažovateľka ďalej tvrdí, že napadnuté uznesenie krajského súdu je nedostatočne odôvodnené. Sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, však túto svoju námietku nešpecifikovala. Úlohou ústavného súdu nie je nahradzovať nedostatok argumentácie sťažnosti. Tým by sa okrem iného obchádzal inštitút povinného právneho zastúpenia sťažovateľky v konaní o sťažnosti, čo je neprípustné. Nemôže byť preto úlohou ústavného súdu na základe všeobecnej námietky preskúmať celý obsah napadnutého rozhodnutia a porovnávať ho s procesnými podaniami sťažovateľky v konaní. Vzhľadom na to, že krajský súd dal podľa názoru ústavného súdu ústavne udržateľnú odpoveď na zásadnú otázku v konaní, a ani iné námietky sťažovateľky nespochybňujú ústavnú akceptovateľnosť jeho záverov, sa ústavný súd nemohol stotožniť ani s touto námietkou sťažovateľky.

Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie krajského súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov odôvodňujúcich jeho výrok, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení právnych predpisov (§ 109 ods. 2 OSP), ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Ústavný súd, vychádzajúc z uvedeného, je toho názoru, že niet žiadnej spojitosti (príčinnej súvislosti) medzi posudzovaným napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

II.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Podstatou námietok sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu je nesúhlas s názorom, že nedostatočné odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia krajského súdu nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f) OSP, ale môže odôvodňovať inak prípustné dovolanie, ako aj všeobecná námietka o nedostatočnom odôvodnení tohto uznesenia.

Ústavný súd v súvislosti s týmito námietkami sťažovateľky musel zaujať stanovisko k tomu, či napadnutým uznesením najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f) OSP, ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP, mohlo (v okolnostiach daného prípadu) dôjsť k namietanému porušeniu v petite sťažnosti označených práv.

Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil (a sťažovateľka ich ani neuvádza) osobitné dôvody, ktoré by odôvodňovali odlišný postup, zotrváva na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f) OSP, ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP. Ani námietka sťažovateľky, že sa týmto spôsobom najvyšší súd odklonil od svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti (sťažovateľka uvádza iba uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 139/2011 z 12. októbra 2011), neobstojí. Ústavný súd už posudzoval prípady, v ktorých sťažovatelia (podobne ako sťažovateľka v tomto konaní) namietali, že reštriktívnym výkladom prípustnosti dovolania sa najvyšší súd odkláňa od svojej skoršej rozhodovacej činnosti (IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011). Ústavný súd v týchto prípadoch skúmal, či najvyšší súd ponúkol dostatok presvedčivých dôvodov pre svoj záver, a to najmä v súvislosti s princípom právnej istoty a so záujmom na jednotnom rozhodovaní vo veci. Ústavný súd nezistil dôvod odchyliť sa od uvedenej línie rozhodovacej činnosti a uzatvára, že najvyšší súd ústavne konformným spôsobom vysvetlil výklad § 237 písm. f) OSP.

Sťažovateľka ďalej namieta, že najvyšší súd sa „*nevyjadril ku konkrétnym okolnostiam uvedeným v podaniach sťažovateľa, pričom sa uchýlil len k mechanickému prepisu už raz vyvodených záverov súdu nižšieho stupňa*“. Odhliadnuc od absentujúcej špecifikácie námietok, s ktorými sa najvyšší súd podľa sťažovateľky nemal zaoberať, je podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na odmietnutie dovolania ako neprípustného samozrejme, že najvyšší súd sa nemusel zaoberať takými námietkami, ktoré nie sú relevantné na posúdenie prípustnosti dovolania.

Ústavný súd dospel k názoru, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu obsahuje aj dostatok skutkových a právnych záverov odôvodňujúcich jeho výrok, pričom nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

Z toho dôvodu ústavný súd odmietol sťažnosť aj v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa aj ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v petite jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2014